

Bugün, 7 Eylül 2011, Gülay Göktürk

TÜBA

Hükümetin, bir kanun hükmünde kararnameyle TÜBA'ya üye seçimi ile ilgili getirdiği yeni hükümlerin akademi çevrelerinde büyük tepkiyle karşılanması hiç kimse için şaşırtıcı olmamalı.

Yapılan yeni düzenleme gerçekten vahim. Bir bilim akademisinin üye sayısının KHK ile belirlenmesi; bu üyelerin üçte birinin hükümet, üçte birinin YÖK ve sadece kalan üçte birinin Akademi tarafından seçilmesi ne akademi fikriyle ne bilimsel özerklikle bağdaşması mümkün olmayan bir uygulama.

Bir bilim akademisi, bilimsel liyakata göre üye seçer. Akademi demek bu demektir ve bu bütün dünyada böyledir. Üyelerinin üçte biri hükümet, üçte biri de YÖK (ki kendi varlığı bilimsel özerklik açısından fauldür) tarafından seçilen bir akademi, akademi olmaktan çıkmış, iktidar uzantısı bir kuruma dönüşmüş demektir. Zaten bu duruma düşen bir TÜBA, dünyadaki bütün akademik kuruluşlardan da çıkarılır.

Nitekim TÜBA üyeleri de bütün bunları belirtiyor, böyle bir uygulamaya razı olmayacaklarını ve topluca istifa edeceklerini söylüyorlar. Ancak istifa öncesi son bir umutla Cumhurbaşkanı Gül'le görüşmeyi istiyorlar. Bu görüşmeden de bir sonuç alınmazsa, TÜBA'dan ayrılıp yeni bir yapılanmaya gidecekleri anlaşılıyor.

Peki, söz konusu yeni düzenlemeyi savunanlar ne diyor?

Bazıları, “parayı veren düdüğü çalar” mantığıyla, “Madem ki TÜBA'nın finansmanı hükümet tarafından yapılıyor, o halde yapısına da karışmaya hakkı vardır” diye savunuyor bu müdahaleyi.

Bu argümana karşı, “eğer devlet para verdiği her kişi ya da kurumun işlerine karışacaksa, o zaman partilere yapılan Hazine yardımının karşılığı olarak siyasi partilerin iç işlerine de karışsın” denebilir mesela. Ya da bunun gibi absürt birçok örnek verilebilir.

Ama daha ciddi olan argüman, TÜBA'nın mevcut üye seçimini eleştirenlerden geliyor. Örneğin, 2002 TÜBİTAK bilim ödülü dahil ulusal ve uluslararası çok sayıda ödül sahibi Prof. Dr. Taner Demirel “TÜBA'nın Öteki Yüzü” başlıklı yazısında bu kurumla ilgili çarpıcı iddialar getiriyor gündeme. “Bugünkü akademinin bir Bilimler Akademisi olmak vasfından çoktan uzaklaştığını ve adeta bir arkadaş kulübü haline geldiğini” iddia eden Demirel, bütün dünyada H değeri (yayınlara atf alma yoğunluğu) 20 ve üzerinde, yayınlarına

yapılan atf sayısı 1500 ve üstünde olan bir bilim insanının iyi bir bilim insanı olarak kabul edildiğini, bu kriterlerin dünyanın birçok akademisi tarafından üye alınmasında yaygın olarak kullanıldığını belirttikten sonra kararnameye karşı çıkanlara şu soruları soruyor:

1) TÜBA üyelerinin hemen yarısının ve son 2 başkanının başkanlıkları süresinde H değerlerinin bu değerlerin altında olduğunu biliyor muydunuz?

2) Hatta bazı TÜBA üyelerinin H değerinin 5'in altında olduğunu biliyor muydunuz?

3) Bugün ülkemizin birçok üniversitesinde atf sayısı 1500 ve H değeri 20'nin üzerinde olan kariyerlerini ülkemizin kısıtlı imkânlarında yapmış 50'den fazla bilim insanının siyasi ve sosyal görüşleri nedeniyle TÜBA'ya üye olarak alınmadıklarını, TÜBA'nın dışındaki tutulduklarını biliyor muydunuz?

4) Özellikle üye olduktan sonra hiçbir bilimsel performans kaydetmeyen küçük bir grubun üyeleri istediği gibi seçtiğini, işlerine geldiği zaman atf ve H değerine baktıklarını, işlerine gelmediği zaman bunları görmezlikten geldiklerini biliyor muydunuz?

5) Şerif Mardin gibi dünyaca tanınmış çok değerli bir sosyal bilimcimizin bazı ön yargılar ve siyasi peşin hükümler nedeniyle TÜBA üyeliğinin 2 kez reddildiğini biliyor muydunuz?

Bu sorular elbette önemli sorular ve ciddi bir yanlış gidişe işaret ediyor. Ama Sayın Demirel'in temel yanılışı şu ki, şu anda TÜBA'da üye seçimi iddia ettiği gibi ahab çavuş ilişkileri içinde yapılıyor olsa bile, bu hükümetin yaptığını doğru kılmıyor.

Ne yapmaya çalışıyor iktidar? Sivil toplum alanında yanlış gittiğini düşündüğü bir alana müdahale edip bu alanı kendi kontrolü altında yeniden yapılandırma çalışıyor. Böyle bir şeyi nasıl yaparsın denilince de, “Ne yapayım, iyi yönetmiyorlardı” diyor. Bu gerekçenin, yaptığı bütün darbelerde “siyasetçiler ülkeyi iyi yönetemediği için müdahale etmek zorunda kaldığını” söyleyen Silahlı Kuvvetler'in gerekçesinden ne farkı var?

Eğer TÜBA bir ahab-çavuş grubu haline gelmişse bunu ulusal ve uluslararası akademik çevrelerde ve kamuoyunda teşhir edelim, kendisini düzeltmesine fırsat verelim, düzeltmiyorsa itibarını iki paralık hale getirmek için elimizden geleni ardımıza koymayalım; icap ediyorsa alternatif bilim akademileri kuralım.

Ama bir sivil toplum kuruluşunu siyasi iktidar eliyle hizaya getirmeyi asla savunmayalım. ♦